

Explaining and identifying the factors affecting the improvement of supply chain performance with a financial approach in the home appliance industry

Mohammad Ali Razaghi Heris

PhD student of Industrial Management, Faculty of Management, Islamic Azad University, Arak, Iran

Habibollah Javanmard *

Associate Professor, Department of Management, Faculty of Management, Islamic Azad University, Arak, Iran. (Corresponding author)

Iraj Nouri

Assistant Professor, Department of Management, Faculty of Management, Islamic Azad University, Arak, Iran

Abstract

Considering the importance of the home appliances industry in creating employment and economic prosperity, this research has identified the effective components for improving the performance of the financing chain in this industry. To achieve this goal, a mixed method (qualitative and quantitative) was used. The statistical population in the qualitative part included library resources related to the financing chain, and in the quantitative part, it included 183 senior managers and experts active in the financing chain of the home appliances industry of Alborz province. Sampling was done by simple random sampling and data was collected through field questionnaire. To validate and fit the research model, confirmatory factor analysis and structural equations were used using SPSS19 and Smart PLS3 software. The research results showed that 13 overarching themes have been identified, which include four themes related to background requirements (texture), five themes related to strategies and processes of the financing chain (content), and four themes related to the results of the financing chain. All factor loadings are significant at the 95% confidence level and these results confirm the

This article is extracted from the doctoral dissertation of Industrial Management of Islamic Azad University, Arak Branch.

* Corresponding Author: h-javanmard@iau-arak.ac.ir

fit of the model and confirm the research hypotheses. The findings show that the contextual components are analyzed in the actions and strategies of the financing chain, and the content components play an essential role in realizing the goals of this chain in the home appliance industry.

Introduction

Today, with the increase in diversity in customer demand, recent technological advances in communication and information systems, and competition in the global arena, companies have been required to focus on the supply chain. In fact, changing the production and commercial patterns of individual and independent businesses and creating transformations in the formation of businesses based on chains and networks have caused new needs and expectations for business owners, members and pillars of business chains and networks. In order to start and continue its activity and to create and continuously develop value; This partnership and alliance often crystallizes in the form of improving the performance of the supply chain. The financial supply chain consists of a specific set of solutions and services that accelerate the flow of money and financial information between partners through the supply chain. In Iran, during the past three decades, many efforts have been made in order to improve the performance and improve the efficiency of the supply chain, such as significantly reducing delay times, less inventory, more responsiveness, increasing the variety of products, more cooperation in planning and advance nose, improving customer service, etc.; However, despite the efforts made to improve the performance of the supply chain, challenges such as delays in processing and financial uncertainties still exist, therefore, due to the unpredictability of the country's economy, the limitation of financial resources and the complexity of financing methods cause the flows of commercial and extensive financial pressures, in addition to manufacturing companies, should also spread to other elements of the chain (including the distribution network and customers and suppliers). In this regard, benefiting from long-term and medium-term written strategies and plans to improve the performance of financing in the home appliance industry (which is one of the largest industries in

the country and is prone to profitability, job creation, and a very prominent and significant financial turnover) is a must. Therefore, according to the existing research gap, this research seeks to provide a suitable financing chain model for this industry and answer key questions in this field.

Research method

The research method in this study is designed as a combination (qualitative and quantitative). In the qualitative part, thematic analysis is used as the main strategy that helps to identify the factors affecting the improvement of the performance of the financing chain in the home appliances industry. Qualitative data were extracted from library sources and related articles, and then using semi-structured interviews with experts and specialists in the field of financial supply chain, related themes and codes were identified and analyzed. In the quantitative part, the statistical population includes senior managers and experts active in the field of financing chain in the home appliance industry of Alborz province, whose number is estimated to be around 860 people, and based on Cochran's formula, 183 people were selected as a sample. Sampling was done by simple random method and data collection method was used in quantitative, field and questionnaire. To validate and fit the research model, confirmatory factor analysis and structural equations were used, for this purpose SPSS19 and Smart PLS3 software were used. At this stage, structural equation modeling was used to examine the relationships between variables and their effect on improving the performance of the financing chain. The results of these analyzes show the significance of the factor loadings and the appropriate fit of the model with the data and have added to the validity and reliability of the research results.

Findings

The findings of this article identify and analyze the factors affecting the performance of the financing chain in the home appliance industry. Using the theme analysis method, 13 overarching themes have been identified, which are divided into four themes related to contextual requirements (texture), five themes related to strategies and processes

of the financing chain (content), and four themes related to the results of the financing chain. These themes emphasize the importance of communication and coordination between supply chain members and its impact on improving financial performance in this industry. Components of the financial supply chain context include relationship management, risk management, and infrastructure that facilitate supply chain performance improvement. In the content section, components such as information management, financing strategies, and purchasing and payment processes have been identified that directly affect the improvement of supply chain performance. Also, the components of the results include positive effects on the performance of suppliers, manufacturers and customers, which play a significant role in improving the performance of the financing chain.

The results of the measurement model, including Cronbach's alpha values, composite reliability (CR) and convergent and divergent validity, indicate the validity of this model. Cronbach's alpha values of all variables above 0.7, and CR values above 0.7, indicate good model reliability. Also, the AVE values for all variables are above 0.5 and the square root of AVE is also greater than the correlation values of the variables with each other, which indicates the convergence and divergence validity of the model.

Discussion and conclusion

The results of this research show that all factor loadings are significant at the 95% confidence level and have helped to confirm the research hypotheses. The analysis of the themes led to the identification of 13 overarching themes, which are divided into three main categories: context, content, and results. The context components are contextual and analyze the actions and strategies of the financing chain and help to increase flexibility and reduce financial risks; As a result, they improve the overall performance of the supply chain. The content components also play an essential role in realizing the goals of the financing chain of the home appliance industry. These components help to improve supply chain performance by using information management, financing strategies, purchase and payment process, and

financing network accountability, and can lead to increased efficiency, reduced costs, and improved liquidity. It is necessary to create effective information systems and choose appropriate strategies for financing in this direction. Components of financial supply chain results represent the effects of financial decisions on the performance and final results of supply chain stakeholders. These effects can help improve performance, increase profitability, trust and stability of the supply chain and create added value for all elements of the chain, including suppliers, manufacturers and consumers. The general results of this research determine the importance of the integration of financial and production factors in the supply chain and show its effect on the competitiveness of the home appliance industry. Considering the challenges in this industry, it is suggested that the officials and decision makers pay special attention to the improvement of the components of the financing chain so that the boom and leap of production in this field is possible.

Keywords: supply chain, financial factors, financial supply chain components, home appliance industry

تبیین و شناسایی مؤلفه های مؤثر بر بهبود عملکرد زنجیره تأمین

با رویکرد مالی در صنعت لوازم خانگی

دانشجوی دکتری مدیریت صنعتی - مالی، دانشکده مدیریت، واحد اراک،
دانشگاه آزاد اسلامی، اراک، ایران.

محمد علی رزاقی هریس

دانشیار گروه مدیریت صنعتی، دانشکده مدیریت، واحد اراک، دانشگاه آزاد
اسلامی، اراک، ایران.

حبیب اله جوانمرد*

استادیار گروه مدیریت صنعتی، دانشکده مدیریت، واحد اراک، دانشگاه آزاد
اسلامی، اراک، ایران.

ایرج نوری

چکیده

امروزه با توجه به جایگاه ویژه ای که صنعت لوازم خانگی در ایجاد اشتغال، رونق تولید و ارزش آفرینی در اقتصاد کشور دارد، بررسی مسئله زنجیره تأمین مالی در این صنعت امری لازم و ضروری است و هدف پژوهش نیز شناسایی مؤلفه های مؤثر بر بهبود عملکرد زنجیره تأمین مالی در صنعت لوازم خانگی می باشد. روش پژوهش، ترکیبی (کیفی و کمی) می باشد. جامعه آماری پژوهش در بخش کیفی منابع کتابخانه ای است که برای تحلیل مضمون استفاده شدند و در بخش کمی شامل مدیران ارشد و کارشناسان فعال در زمینه زنجیره تأمین به ویژه بخش تأمین مالی در صنعت لوازم خانگی استان البرز که بر اساس فرمول کوکران ۱۸۳ نفر بودند. برای اعتباریابی و برازش مدل پژوهش از روش تحلیل عاملی تأییدی و معادلات ساختاری استفاده شد. در یافته ها، ۱۳ مضمین فراگیر شناسایی شدند که در چارچوب الگوی زنجیره تأمین مالی صنعت لوازم خانگی ارائه گردید. نتایج نشان داد که تمامی بارهای عاملی در سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار هستند. یافته ها مؤید برازش مدل و تأیید فرضیه های پژوهش هستند. نتایج نشان می دهد مؤلفه های بافت زمینه ای بوده و در راستای اقدامات و راهبردهای زنجیره تأمین مالی تحلیل می شوند و مؤلفه های محتوایی نیز در تحقق اهداف زنجیره تأمین مالی صنعت لوازم خانگی متمرکز و نقش اساسی دارند.

کلید واژه ها: زنجیره تأمین، عوامل مالی، مؤلفه های زنجیره تأمین مالی، صنعت لوازم خانگی

مقاله حاضر مستخرج از رساله دکتری مدیریت صنعتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک است.

* نویسنده مسئول: h-javanmard@iau-arak.ac.ir

مقدمه

امروزه با افزایش تنوع در تقاضای مشتریان، پیشرفت‌های اخیر فناوری در ارتباطات و سیستم‌های اطلاعاتی و رقابت در عرصه جهانی، شرکت‌ها را ملزم به تمرکز بر زنجیره تأمین کرده است (Dimitrov, 2019). در حقیقت تغییر الگوهای تولیدی و تجاری کسب و کارهای منفرد و مستقل و ایجاد تحول در شکل‌گیری کسب و کارهای مبتنی بر زنجیره و شبکه، سبب گردیده تا نیازها و انتظارات جدیدی برای صاحبان بنگاه‌ها، اعضا و ارکان زنجیره‌ها و شبکه‌های کسب و کار جهت آغاز و ادامه فعالیت خود و خلق و توسعه مستمر ارزش شکل گیرد (فتح‌اله و نجفی، ۱۳۹۵). این مشارکت و ائتلاف، اغلب در قالب بهبود عملکرد زنجیره تأمین تبلور می‌یابد. زنجیره تأمین مالی مشتمل بر مجموعه خاصی از راهکارها و خدمات است که جریان پول و اطلاعات مالی را بین شرکا از طریق زنجیره تأمین تسریع می‌کند (Gomm, 2010).

بر این اساس زنجیره تأمین مالی در برگیرنده کلیه فرایندها و تراکنش‌هایی است که مستقیماً بر جریان مالی و ساختار سرمایه اثر می‌گذارد. زنجیره تأمین مالی با انتخاب تأمین‌کننده/ خریدار منابع مالی آغاز شده و تا فرایند پرداخت، تحلیل‌های اطلاعاتی و پیش‌بینی‌های مالی گسترش می‌یابد (فتحی و نجفیان، ۱۳۹۲). در کشور ایران، طی سه دهه گذشته تلاش‌های بسیاری در راستای بهبود عملکرد و ارتقای کارایی زنجیره تأمین صورت گرفته است نظیر کاهش قابل توجه زمان‌های تأخیر، موجودی‌های کمتر، پاسخگویی‌های بیشتر، افزایش تنوع محصولات، همکاری بیشتر در برنامه‌ریزی و پیش‌بینی، بهبود مدت‌دهی به مشتریان و غیره؛ لیکن تأخیرهای قبالی توجه در پردازش و ثبت سپاهه‌ها، زمان‌های زیاد برای فروش‌های وصول نشده، حجم قابل توجه نقدینگی به منظور تأمین سرمایه در گردش در کنار عدم قطعیت‌های موجود و نیز کسر و مازاد نقدینگی، از مشخصه‌های روش‌های مدیریت جریان‌های مالی در بسیاری از زنجیره‌های تأمین فعلی است. این در حالی است که در شرایط کنونی کشور و با توجه به غیر قابل پیش‌بینی بودن اقتصاد کشور، محدودیت منابع مالی و پیچیدگی روش‌های تأمین مالی باعث می‌گردد تا جریان‌های تجاری و فشارهای گسترده

مالی علاوه بر بنگاه‌های تولیدی به دیگر ارکان زنجیره (شامل شبکه توزیع و مشتریان و تأمین کنندگان) نیز تسری یابد. یکی از اشکالات مهم در بهبود عملکرد زنجیره تأمین مالی در برنامه ریزی ارائه شده، عدم توجه به هزینه تأمین سرمایه در گردش است که سبب گردیده تا راهکار اخذ حداکثر تسهیلات از شبکه بانکی به تنهایی راهبرد مناسبی برای تأمین مالی صنایع در کشور نباشد. بنابراین بایستی به موازات آن با سیاست‌گذاری مناسب تأمین، فروش، انبارداری و افزایش درجه گردش سرمایه در گردش این هزینه کاهش یابد. بدین ترتیب، به موازات راهبرد صنعتی مذکور و برنامه‌های عملیاتی بلندمدت و میان‌مدت، بهره‌مندی از راهبردها و برنامه‌های مدون بلندمدت و میان‌مدت برای بهبود عملکرد تأمین مالی در بخش صنعت لوازم خانگی الزامی است تا جریان حقیقی برنامه‌ریزی صنعتی بر مبنای یک بستر تأمین مالی مشخص بنا شود.

صنعت لوازم خانگی، یکی از حوزه‌های صناعی که مستعد سودآوری، اشتغال‌زایی و گردش مالی بسیار برجسته و قابل توجه است. این صنعت در ایران، مطابق با آمارها با بیش از ۶۰۰ واحد تولیدی که با ۶۰ درصد ظرفیت اسمی در حال فعالیت هستند و ایجاد حدود یک میلیون و سیصد هزار نفر اشتغال مستقیم و غیر مستقیم، دومین صنعت بزرگ کشور محسوب می‌شود. اگر چه طی چند سال اخیر به دلیل نوسانات ارزی و بحران‌های اقتصادی، این صنعت نیز مانند بسیاری از صنایع دیگر با معضلات و چالش‌های اساسی رو به رو مواجه شده است. البته باید به این نکته توجه داشت که بازار صنعت لوازم خانگی علاوه بر دلایلی چون افزایش نرخ ارز، تحریم‌های اقتصادی و عدم ثبات در تصمیم‌گیری‌ها و سیاست‌گذاری‌ها زیان‌های فراوانی به جهت تحت تأثیر افزایش قیمت تمام‌شده محصولات تولیدی و کاهش قدرت خرید مردم نیز قرار گرفته است. همچنین عوامل متعددی نظیر محدودیت منابع مالی واحدهای تولیدی، عدم توجه به روش‌های نوین تأمین مالی و بازاریابی و بهره‌های سرسام‌آور بانکی، باعث شده تا فعالان این صنعت نتوانند به راحتی در مقابل محصولات مشابه خارجی رقابت کنند. با این حال اهم چالش‌های صنعت لوازم خانگی در حوزه زنجیره تأمین با تأکید بر ضرورت تأمین مالی در بهبود عملکرد زنجیره تأمین عبارتند از: مشکلات بانکی، کمبود نقدینگی و سرمایه در گردش، عملکرد سلیقه‌ای قوانین گمرکی، عدم تثیت

قیمت‌های مواد اولیه مصرفی مانند فولاد و پتروشیمی و غیره است. از همین رو بایستی با جمع‌آوری و اتخاذ راهبردهای مناسب در بکارگیری ابزارهای مختلف زنجیره تأمین به ویژه در مبحث تأمین مالی زنجیره تأمین به نحوی عمل شود که منجر به دستیابی به الگوی زنجیره تأمین مالی کارا و پایدار در صنعت به عنوان موتور رشد اقتصادی کشور شود. بنابراین در پژوهش حاضر، محقق درصدد است تا با توجه به خلاء پژوهشی موجود در این زمینه و فقدان الگوی متناسب با شرایط و ویژگی‌های خاص اقتصاد کشور، به ارائه الگوی زنجیره تأمین مالی برای صنعت مونتاز لوازم خانگی پرداخته و به سؤالات زیر پاسخ دهد: (۱) الگوی زنجیره تأمین مالی برای صنعت لوازم خانگی چگونه است؟ (۲) مؤلفه‌های بافت جهت بهبود عملکرد زنجیره تأمین مالی برای صنعت لوازم خانگی کدامند؟ (۳) مؤلفه‌های محتوایی جهت بهبود عملکرد زنجیره تأمین مالی برای صنعت لوازم خانگی کدامند؟ (۴) مؤلفه‌های نتایج جهت بهبود عملکرد زنجیره تأمین مالی برای صنعت لوازم خانگی کدامند؟

چارچوب نظری و پیشینه پژوهش

در یک دهه گذشته، نقش سازوکارهای تأمین مالی یا سایر اقدامات به عنوان یک مکانیسم نوین تأمین مالی مورد توجه بسیاری از پژوهشگران قرار گرفته است (Tseng et al, 2019). زنجیره‌های تأمین برای برآوردن مؤثر خواسته‌های مشتریان نهایی توسعه یافته و تکامل یافته‌اند. تعاریف متعددی و اغلب نامشخص و متضاد در ادبیات برای زنجیره تأمین مالی مطرح شده است، بررسی ادبیات موجود چشم اندازهای زنجیره‌ای تأمین مالی و زنجیره تأمین را به SCF^۱ برجسته می‌کند. اول به جنبه‌های مالی توجه دارد و رویکردهای SCF را به عنوان مجموعه‌ای از راه‌حل‌های مالی در نظر می‌گیرد. مورد دوم بر نقش همکاری میان اعضای زنجیره تأمین تأکید می‌کند و مرزهای SCF را فراتر از راه‌حل‌های مالی گسترش می‌دهد (Caniato et al, 2019). بر این اساس تأمین مالی زنجیره تأمین راه‌حل‌های زنجیره تأمین را برای کاهش ریسک‌های مالی ارائه می‌دهد. با انجام این کار، SCF برای به دست آوردن پس‌انداز، ایجاد سود و مدیریت مؤثر دارایی برای همه اعضای شبکه تأمین، روی

¹. Supply chain finance

زنجیره تأمین و مشارکت‌های مالی تمرکز دارد (Hofmann, 2005). لذا هدف زنجیره تأمین مالی بهبود راندمان مالی زنجیره و در واقع، کاهش حجم سرمایه در گردش خریداران و تأمین کنندگان است. زنجیره تأمین مالی ضمن کمک به تمدید دوره بازپرداخت برای خریداران، امکان دستیابی تأمین کنندگان به نرخ‌های مالی بهتر را فراهم می‌آورد (Jansen, 2016). هافمن (۲۰۰۵) تأمین مالی زنجیره تأمین را به عنوان "رویکردی برای دو یا چند سازمان در یک زنجیره تأمین، از جمله ارائه دهندگان خدمات خارجی، برای ایجاد ارزش مشترک از طریق برنامه ریزی، هدایت و کنترل جریان منابع مالی در سطح بین سازمانی" تلقی می‌نماید در حالی که بهینه سازی منابع مالی از طریق قراردادهای مالی مفهومی شناخته شده و با قدمت است، تأمین مالی زنجیره تأمین یک مفهوم نسبتاً جدید است که در آغاز قرن بیست و یکم آغاز شد (Carter et al, 2015). این مفهوم جدید عمدتاً به مدیریت منابع مالی داخلی و خارجی در ارتباط با مدیریت زنجیره تأمین مربوط می‌شود که باعث ایجاد دیدگاه‌های داخلی و خارجی در امور مالی زنجیره تأمین می‌شود. جنبه داخلی بر بهینه سازی مالی سرمایه در گردش تمرکز دارد در حالی که جنبه خارجی بر برون سپاری منابع مالی سرمایه در گردش از طریق یک منبع خارجی شامل یک مؤسسه مالی شخص ثالث تمرکز دارد (Kouhizadeh et al, 2020).

جهت گیری مالی بر محصولات و خدمات مالی یک شخص ثالث برای تسهیل و بهینه سازی فرآیندهای مربوط به جریان وجوه، محصولات و اطلاعات در میان صاحبان زنجیره تأمین تمرکز دارد (Lee, 2021). این در حالیست که امروزه کاهش هزینه برای شرکت‌های تولید کننده محصولات و یا ارائه دهندگان خدمات نیز به یک هدف برجسته تبدیل شده است. این هزینه‌ها، که در درجه اول با اجزای سرمایه کار مرتبط هستند، چنانچه به طور مؤثر مدیریت نشوند، ممکن است منجر به ایجاد عدم همسویی اهداف در بین تصمیم گیرندگان زنجیره تأمین (بخش‌های مختلف در شرکت) و بین ذینفعان زنجیره تأمین (تأمین کنندگان، تولیدکنندگان و ذینفعان) و در نتیجه بروز ناکارآمدی‌هایی در زمینه زنجیره تأمین شوند (Kang, 2014). بنابراین در ادغام و هماهنگی تصمیمات مالی در سازمان و در سراسر زنجیره تأمین، تمرکز اصلی تأمین مالی زنجیره تأمین است، زیرا مدیران زنجیره تأمین تلاش می‌کنند

تا هزینه کل محصول یا خدمات ارائه شده به مشتریان را کاهش دهند (Zia et al, 2021). مطالعات تجربی با تمرکز بر تأمین مالی زنجیره تأمین کمیاب هستند و عمدتاً به مطالعات موردی محدود می شوند. لام ویو و همکاران (2022)، در مطالعه ای با عنوان " تأثیر تأمین مالی زنجیره تأمین بر عملکرد تأمین مالی زنجیره SMEها در زنجیره تأمین جهانی"، که به منظور ارزیابی عوامل مؤثر بر تأمین مالی زنجیره تأمین و تأثیر تأمین مالی زنجیره تأمین بر عملکرد تأمین مالی زنجیره تأمین و عملکرد شرکت های کوچک و متوسط در ویتنام انجام دادند، دریافتند کیفیت اعتبار، یکپارچه سازی زنجیره تأمین، اشتراک گذاری اطلاعات و فناوری اطلاعات همگی از نظر آماری تأثیر قابل توجهی بر تأمین مالی زنجیره تأمین دارند (Lam Vu et al, 2022). علاوه بر این، زنجیره تأمین از نظر آماری تأثیر معنی داری بر عملکرد تأمین مالی زنجیره تأمین و عملکرد شرکت های کوچک و متوسط دارد. در نهایت، قابلیت نوآوری و قابلیت پاسخ به بازار به عنوان واسطه های کامل در رابطه بین تأمین مالی زنجیره تأمین و عملکرد تأمین مالی زنجیره تأمین عمل می کنند. ضیاء و همکاران (۲۰۲۱) در پژوهشی با عنوان " تأمین مالی زنجیره تأمین: تأثیر بر شایستگی زنجیره تأمین و عملکرد سازمانی"، که به منظور بررسی نقش زنجیره تأمین مالی در زمینه مدیریت زنجیره تأمین در شرکت های تولیدی ایالات متحده انجام شده، دریافتند تأمین مالی زنجیره تأمین، همراه با شایستگی زنجیره تأمین تأثیر مثبتی بر تغییرات عملکرد سازمانی دارد (Zia et al, 2021). بال و پاولیکا (۲۰۲۱) در پژوهشی با عنوان "زنجیره تأمین مالی و چالش های مدرن زنجیره های تأمین"، که با هدف ارزیابی مدیریت مالی زنجیره تأمین پایدار از نظر شکل دهی به وضعیت مالی شرکت و موقعیت آن در بازار انجام شد، اذعان داشتند امکان توسعه یک مجموعه

¹. Small and Medium Enterprises

تعریف صنایع کوچک و متوسط در کشورهای مختلف با یکدیگر متفاوت است لذا تابع شرایط اقتصادی و صنعتی حاکم است و برخی از معیارهایی که برای تعیین نوع صنایع (کوچک، متوسط و بزرگ) به کار می روند عبارتند از: تعداد کارکنان، سرمایه، دارایی کل، حجم فروش و ظرفیت تولید می باشد SMEها نقش مهمی در رشد پایدار، ارتقاء، نوآوری، افزایش اشتغال و بهبود و ترویج توسعه اقتصادی و فرصت های کارآفرینی برای جامعه دارند. شرکت های کوچک و متوسط می توانند به توسعه پایدار بلندمدت دست یابند و از آنجا که امروزه SMEها اغلب با کمبود بودجه مواجه هستند لذا تأمین مالی برای SMEها به یک گلوگاه مهم تبدیل شده است (Li & kanwivat, 2020).

مزیت تأمین مالی زنجیره تأمین با پایان باز وجود دارد. همچنین پیاده‌سازی فناوری بلاک چین در زنجیره تأمین و تلاش برای پایدار کردن آن می‌تواند فعالیت‌های مکمل باشد (Ball & Pawlicka, 2021).

دکرز و همکاران (۲۰۲۰) مطالعه‌ای با عنوان "ارزیابی مفهوم‌های نظری برای زنجیره تأمین و امور مالی ادغام"، در یک گروه متمرکز اسکاتلندی انجام دادند، دریافتند که شواهد حمایتی برای استفاده از تئوری نمایندگی، نظریه شبکه، اقتصاد هزینه معاملات و نظریه تبادل اجتماعی به عنوان چارچوب‌های نظری برای مطالعه پدیده‌های تأمین مالی زنجیره تأمین وجود دارد. علاوه بر این ملاحظات نظری، بحث گروه متمرکز همچنین اشاره می‌کند که همکاری بخش مالی با سایر بخش‌های درگیر در فرآیند زنجیره تأمین اولیه در شرکت‌ها باید بهبود یابد (Dekkers et al, 2020). وحدان و امام (۲۰۱۷) نیز پژوهشی در رابطه با مدیریت زنجیره تأمین بر عملکرد مالی و مسئولیت پاسخگویی مالی در کشور مصر انجام دادند و به این نتیجه دست یافتند که مدیریت زنجیره تأمین، تأثیر با اهمیتی بر عملکرد مالی دارد به دلیل اینکه موجب افزایش بهره‌وری، کاهش بهای تمام شده و به تبع آن ارتقای سودآوری می‌شود (Wahdan & Emam, 2017).

در مطالعات داخلی نیز اغلب بصورت کلی به مبحث تأمین مالی زنجیره تأمین در صنعت پرداخته شده است. به عنوان مثال اسمعیلی‌پور ماسوله و همکاران (۱۴۰۱) در پژوهشی با عنوان "شناسایی ابزارهای تأمین مالی نظام تولید خودرو مبتنی بر تحلیل زنجیره ارزش صنعت"، به این نتایج رسیدند که تنها راه تنوع‌بخشی به تأمین مالی این صنعت، استفاده از تأمین مالی زنجیره‌ای با اتکاء به ابزارهای بازار سرمایه، نظام بانکی و استفاده از پلتفرم‌های جدید تأمین مالی است. امین ناصری و همکاران (۱۴۰۰) با مطالعه‌ی خود در "مدلسازی دینامیکی زنجیره تأمین پایدار از دیدگاه مالی: رویکرد پویاشناسی"، دریافتند با افزایش اندازه‌ی شرکت که به طور غیرمستقیم منجر به افزایش تقاضا می‌شود و همچنین با افزایش حمایت دولت، حجم تولیدات بالا رفته که نهایتاً منجر به افزایش طراحی پایدار و تدارکات پایدار شده که این دو متغیر به همراه افزایش تکنولوژی و همچنین افزایش توزیع پایدار، توسعه‌ی

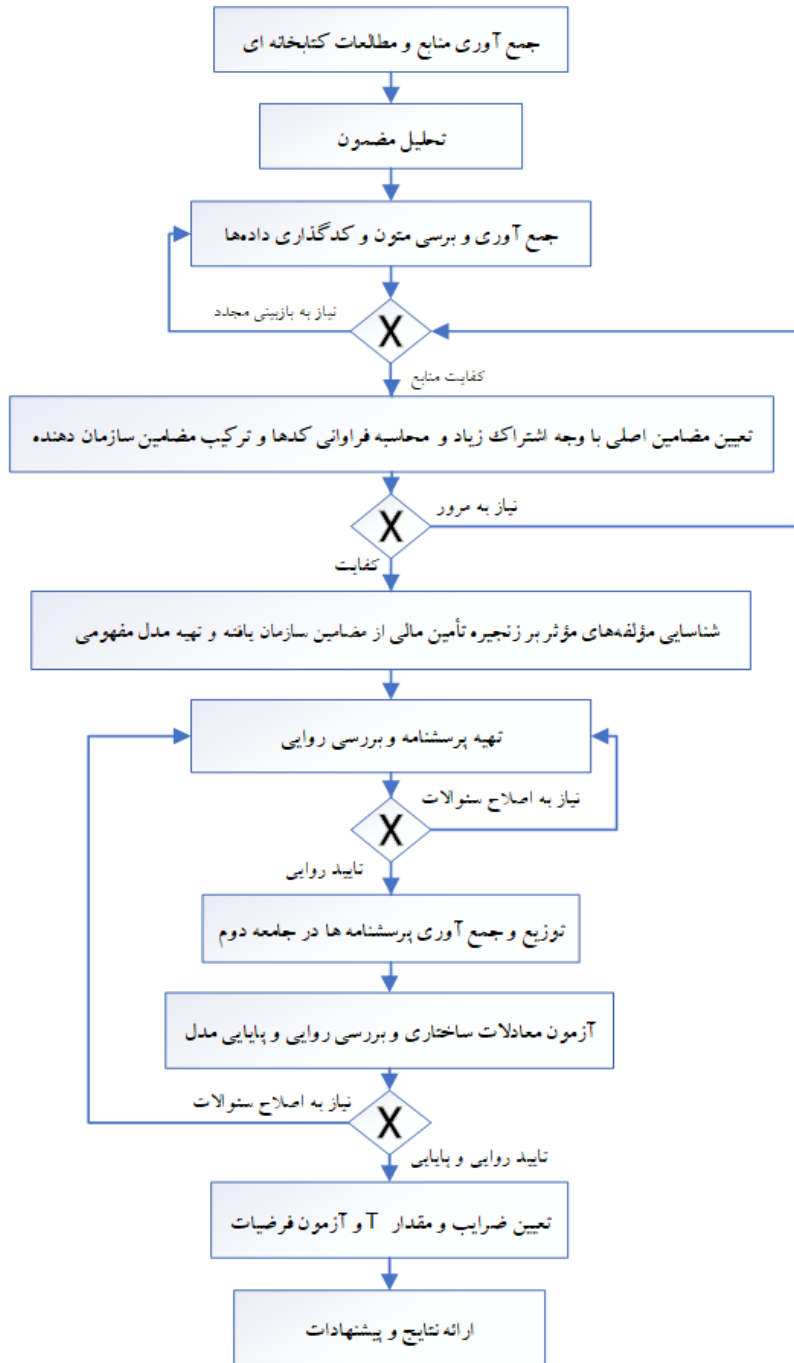
پایدار زنجیره تأمین را بالا می‌برد که این امر منجر به افزایش سودآوری می‌گردد. فوکردی و طلاوری (۱۴۰۰) در پژوهشی با عنوان " بهینه سازی جریان وجوه نقد در زنجیره تأمین دارو: رویکرد ریسک تأمین"، با وارد کردن ریسک سیستماتیک سوء شهرت به مسئله تعیین توالی پرداخت صورتحساب ها و مدل سازی یکی از ریسک های متداول در زنجیره های تأمین، به تقویت جایگاه مدیران مالی در ارتقای توان رقابت پذیری شرکتها در زنجیره تأمین کمک نمودند. فرهادی و فائض (۱۳۹۸) در مطالعه " شناسایی و اولویت بندی عوامل مؤثر بر ارزیابی مدیریت زنجیره تأمین مالی با رویکرد آمیخته در صنایع"، اذعان داشتند عوامل مؤثر بر ارزیابی مدیریت زنجیره تأمین مالی عبارتند از ۸ مضمون کلی: سرعت تحویل، رعایت قوانین، کارایی زنجیره تأمین، حمایت مدیران ارشد، پاسخگویی، فناوری اطلاعات، هزینه- های زنجیره تأمین و قابلیت اطمینان است. همچین محمدی و نجفی (۱۳۹۴) پژوهشی در بررسی عملکرد مدیریت مالی زنجیره تأمین و نقش آن در بهبود سرمایه در گردش و نقدینگی با استفاده از مدل کارت امتیازی متوازن انجام دادند. نتایج تکنیک پیشنهادی آنها نشان داد که بر ارتباط مستقیم و مثبت بین مدیریت مالی زنجیره تأمین و بهینه سازی سرمایه در گردش تأکید داشتند. سیفی (۱۳۹۵) در تحقیقی با عنوان ارزیابی عوامل مؤثر بر بهبود عملکرد مدیریت زنجیره تأمین با استفاده از فرآیند تحلیل سلسله مراتبی در صنایع غذایی انجام دادند و معیارهای اصلی عوامل بدست آمده (مدیریت اطلاعات، مدیریت لجستیک و مدیریت روابط) اولویت بندی شدند. باورصاد و همکاران (۱۳۹۷) تحقیقی با بررسی تأثیر اقدامات مدیریت زنجیره تأمین بر عملکرد مالی شرکت های تولیدی بزرگ استان خوزستان انجام دادند. نتایج تحقیق نشان داد که اقدامات مدیریت زنجیره تأمین بر پاسخگویی زنجیره تأمین، مزیت رقابتی و عملکرد مالی تأثیر مثبت و معناداری دارد و پاسخگویی زنجیره تأمین بر مزیت رقابتی و مزیت رقابتی بر عملکرد مالی تأثیر مثبت و معناداری دارند.

بنابراین همانطور که مشاهده می شود، یکی از کارکردهای اصلی زنجیره تأمین، جریان های مالی و فیزیکی هستند جریان مالی در کنار جریان کالا و اطلاعات، از جریان های کلیدی در همه زنجیره های تأمین هستند و چون عملکرد نهایی زنجیره تأمین متأثر از عملکرد مالی است لذا مدیریت جریان مالی اهمیت زیادی دارد. این در حالی است که اگرچه مدل های یکپارچه بسیار موفق و گوناگونی جهت برنامه ریزی تاکتیکی زنجیره تأمین ارائه شده اند، لیکن بیشتر آنها، تصمیمات مربوط به درآمد، فعالیت های بازاریابی، برنامه ریزی سرمایه و سایر تصمیمات مالی شرکت را نادیده گرفته اند. بنابراین با توجه به این نکته که عوامل مالی جزو مهمترین عوامل تأثیرگذار در برنامه ریزی تدارک، تولید و توزیع در زنجیره تأمین محسوب می شوند و تحت تأثیر عوامل مالی جهانی مانند: نرخ ارز، هزینه های گمرکی و بیمه هستند، توجه به این عوامل در برنامه ریزی اصلی زنجیره تأمین ضروری به نظر می رسد. بر این اساس یکپارچه سازی عوامل مالی در مدل های تاکتیکی زنجیره تأمین، موجب بررسی سیستماتیک تأثیر تصمیمات تولید بر عملیات مالی می شود و به انتخاب یک ترکیب ایده آل از تصمیمات مالی و تولیدی کمک می کند و در نتیجه یک مزیت رقابتی در شرکت ایجاد می نماید. با توجه به خلاء پژوهشی موجود در این زمینه به ویژه در حوزه صنایع مونتاژ در کشور، در این پژوهش سعی بر آن گردیده تا با توجه به شکاف مطروحه ضمن شناسایی و تبیین مؤلفه های مؤثر بر بهبود عملکرد زنجیره تأمین مالی، در راستای توسعه و بهبود روش ها و راهبردهای مدیریتی در زمینه زنجیره تأمین مالی در صنعت مونتاژ لوازم خانگی یک الگوی کاربردی ارائه کند.

روش پژوهش

پژوهش از نظر هدف از نوع مطالعات توسعه ای و از حیث روش از یک پژوهش ترکیبی (کیفی - کمی) است. در بخش کیفی پژوهش اکتشافی است و استراتژی اصلی آن تحلیل مضمون است که یکی از انواع استراتژی های تحلیل های کیفی است. روش و ابزار

گردآوری داده‌ها در تحلیل مضمون کتابخانه‌ای و فیش‌برداری است. مضمون یک الگوی معنادار و منسجم در داده‌هاست که با سؤالات تحقیق مرتبط است. جامعه آماری پژوهش در این مرحله منابع نوشتاری و متون مرتبط با زنجیره تأمین مالی شامل: کتاب‌ها و مقالات مرتبط با زنجیره تأمین مالی است. بعد از دو مرحله رفت و برگشت در انتخاب منابع، ۵۱ منبع به عنوان نمونه آماری به منظور شناسایی مؤلفه‌های مؤثر بر بهبود عملکرد زنجیره تأمین مالی تعیین شدند. معیار پژوهشگران برای جستجوی مقالات استفاده از کلمات کلیدی فارسی و انگلیسی نظیر تأمین مالی، ریسک مالی، ریسک اعتباری در تأمین مالی زنجیره تأمین، رویکردها و چالش‌های زنجیره تأمین مالی، توسعه زنجیره تأمین مالی و ... بوده است. بدین ترتیب پس از بررسی ادبیات موضوع و استخراج کدها، مضمون‌های پایه و مضمون‌های ساختاریافته، با استفاده از مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته با خبرگان و متخصصین در حوزه صنعت لوازم خانگی، مؤلفه‌های مؤثر بر زنجیره تأمین مالی در این صنایع شناسایی شدند. در بخش کمی نیز، جامعه آماری شامل مدیران ارشد و میانی و کارشناسان فعال در زمینه تأمین مالی در صنایع لوازم خانگی استان البرز هستند که تعداد حدودی آنها ۸۶۰ نفر برآورد شده که بر اساس فرمول کوکران برابر با ۱۸۳ نفر تعیین و نمونه‌گیری به شیوه تصادفی ساده انجام شد. روش گردآوری داده‌ها در بخش کمی، میدانی و ابزار آن پرسشنامه تهیه شده از منابع معتبر است که روایی آن با روش تحلیل عاملی تأییدی و پایایی آن از تحلیل AVE در نرم‌افزار Smart PLS بدست آمده است. تحلیل داده‌ها با بکارگیری روش مدلسازی معادلات ساختاری و نرم‌افزارهای SPSS19 و Smart PLS3 انجام گردیده است. در شکل (۱) مراحل انجام تحقیق نشان داده شده است.

شکل ۱. مراحل انجام تحقیق

یافته ها

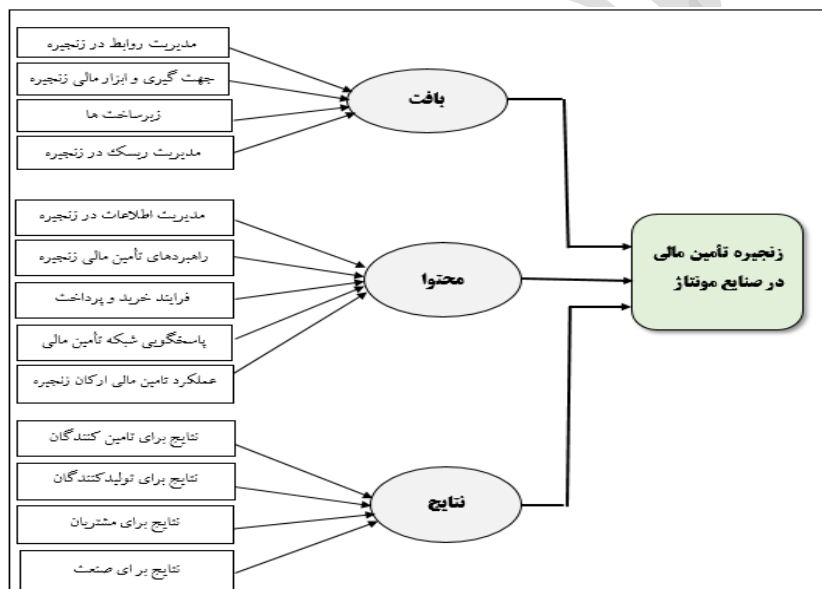
برای تعیین مضامین مدیریت ریسک در زنجیره تأمین مالی پس از بررسی متون و کدگذاری داده‌ها اقدام به جستجو و بازیابی مجدد منابع شده و سپس ماهیت هر مضمون پایه بطور دقیق‌تر مورد شناسایی قرار گرفت و متناسب با آن، نامگذاری مضامین انجام شد. بر این اساس ابتدا مضامین اصلی که وجه اشتراک زیادی باهم داشته یا حول یک موضوع یا ویژگی خاص بودند باهم ترکیب شده و یک مضمون سازمان دهنده را شکل دادند. در نهایت مضامین سازمان دهنده شناسایی شدند. سپس مضامین سازمان دهنده نیز به همین منوال باهم ترکیب شده و ذیل مضامین فراگیر قرار گرفتند. از ترکیب مضامین سازمان دهنده، ۷ مضمون فراگیر شناسایی شدند. در جدول (۱)، نامگذاری مضامین برای مضمون فراگیر مدیریت ریسک در زنجیره تأمین مالی به عنوان نمونه نشان داده شده است.

جدول ۱. شناسایی و نامگذاری مضمون فراگیر مدیریت ریسک در زنجیره تأمین مالی

مضامین فراگیر	مضامین سازمان دهنده	مضامین پایه	فراوانی کدها
مدیریت ریسک در زنجیره تأمین مالی	ریسک بازار	افزایش هزینه های تولید	۱۱
		ریسک از دست دادن تأمین کننده	۳
		رکود تورمی	۱۴
		ریسک از دست رفتن مشتریان	۹
		ریسک عدم استمرار فعالیت بنگاه	۵
	ریسک تغییر عوامل محیطی	ریسک قراردادهای آتی	۷
		تغییرات شدید محیطی	۱۱
		عدم قطعیت به آینده	۸
	ریسک اعتباری	انتقال هزینه به سایر اعضای زنجیره	۴
		ریسک برنامه ریزی	۳
		کاهش تسهیلات بانکی	۳
		ریسک نرخ مبادله	۵
	ریسک جریان نقدینگی	ریسک نرخ بهره	۹
		تورم هزینه ها	۸
		نوسانات نرخ ارز	۹
		ریسک تعهدات	۴
		نیاز افزایش سرمایه در گردش بیشتر	۷

یافته های تحقیق

پس از آنکه جنبه‌های مختلف موضوع و چارچوب پژوهش به میزان زیادی مشخص شد، تمامی کدها به همراه چکیده‌های مرتبط با آن کدها گردآوری شده و کنار هم قرار داده شدند. سپس مراحل دوم تا پنجم تحلیل مضمون باهدف اطمینان از اعتبار پژوهش، مجدداً انجام شد. علاوه براین به منظور بررسی صحت و اعتبار یافته‌ها، طی مصاحبه نیمه ساختاریافته با ارائه نتایج حاصله از پژوهش به پنج تن از خبرگان، از آنها خواسته شد تا نظرات و اصلاحات خود را درباره مرتبط بودن مضامین شناسایی شده و نحوه نامگذاری مضامین اعلام نمایند. پس از دریافت بازخور، مجدداً مضامین پایه مورد بازنگری و اصلاحات مد نظر خبرگان انجام شد. بدین ترتیب با توجه به فرآیند صورت گرفته مدل مفهومی پژوهش در شکل شماره (۲) ارائه می‌گردد.

شکل ۲. الگوی مفهومی زنجیره تأمین مالی درصنعت مونتاز لوازم خانگی

در راستای اعتباریابی مدل اندازه‌گیری نیز طبق جدول (۲)، مقادیر آلفای کرونباخ برای تمام متغیرها بالای ۰/۷ می‌باشد. لذا مدل از پایایی سازگاری درونی خوبی برخوردار است.

جدول ۲. مقادیر ضرایب پایایی سازگاری درونی

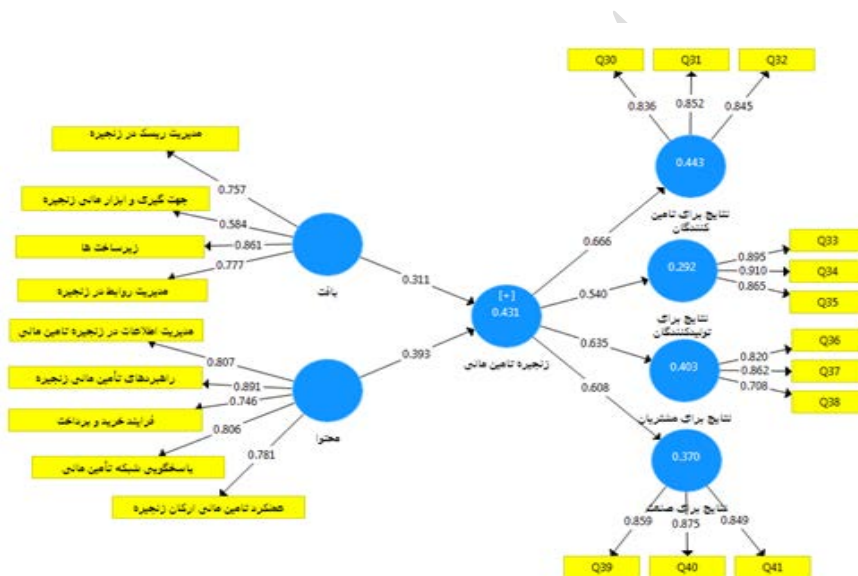
متغیرها	آلفای کرونباخ	پایایی مرکب	AVE	\sqrt{AVE} روایی همگرا
بافت	۰/۹۰۲	۰/۹۲۸	۰/۷۲۱	۰/۸۴۹
محتوا	۰/۸۸۹	۰/۹۱۸	۰/۶۹۲	۰/۸۳۲
بهبود عملکرد زنجیره تأمین مالی	۰/۹۷۳	۰/۹۸۰	۰/۹۲۵	۰/۹۶۲
بهبود نتایج برای تأمین کنندگان	۰/۹۱۴	۰/۹۴۶	۰/۸۵۴	۰/۹۲۴
بهبود نتایج برای تولید کنندگان	۰/۹۰۳	۰/۹۲۹	۰/۷۲۶	۰/۸۵۲۰۰
بهبود نتایج برای مشتریان	۰/۹۳۱	۰/۹۴۷	۰/۸۵۴	۰/۸۶۷
بهبود نتایج برای صنعت	۰/۹۷۱	۰/۹۸۱	۰/۹۴۵	۰/۹۷۲

در پایایی مرکب (CR) نیز با توجه به تمامی مقادیر محاسبه شده در جدول (۲)، بالای ۰/۷ می‌باشند و این حاکی از برخوردار بودن مدل از پایایی ترکیبی خوبی است. همچنین مقادیر بدست آمده در AVE نیز برای تمام متغیرهای پژوهش بیشتر از ۰/۵ می‌باشد لذا مدل از روایی همگرایی مناسبی برخوردار و از طرفی طبق جدول (۳)، مقادیر جذر AVE از مقادیر همبستگی آن متغیر با سایر متغیرها بزرگتر می‌باشد لذا روایی و اگرایی مدل، مناسب است.

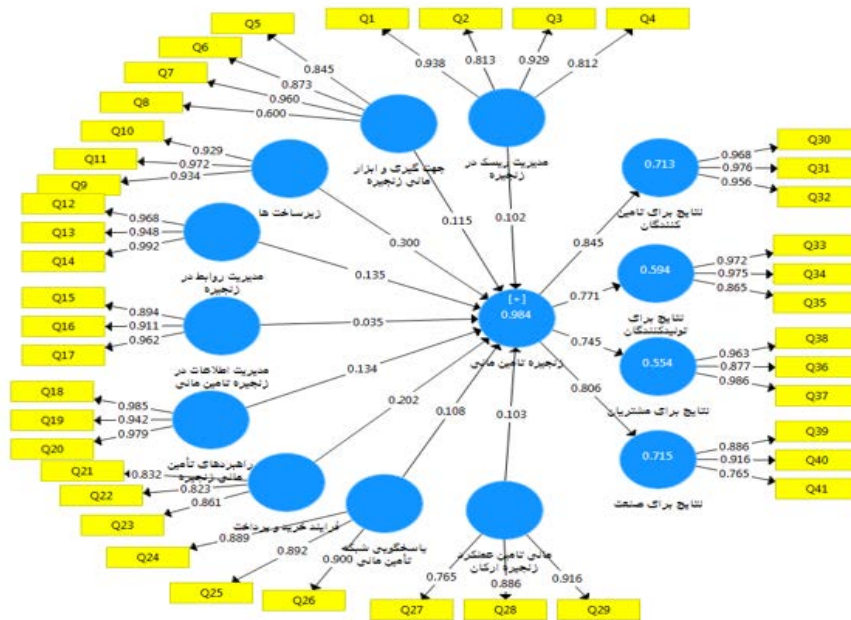
جدول ۳. مقایسه جذر AVE یک متغیر با میزان همبستگی آن متغیر با سایر متغیرهای پژوهش

	بافت	محتوا	بهبود زنجیره تأمین مالی	بهبود نتایج برای تأمین کنندگان	بهبود نتایج برای تولید کنندگان	بهبود نتایج برای مشتریان	بهبود نتایج برای صنعت
بافت	۰/۸۴۹						
محتوا	۰/۳۲۱	۰/۸۳۲					
بهبود زنجیره تأمین مالی	۰/۲۵۴	۰/۴۴۱	۰/۹۶۲				
بهبود نتایج برای تأمین کنندگان	۰/۵۲۶	۰/۲۸۹	۰/۳۳۵	۰/۹۲۴			
بهبود نتایج برای تولید کنندگان	۰/۶۳۲	۰/۵۶۸	۰/۲۲۷	۰/۵۴۶	۰/۸۵۲		
بهبود نتایج برای مشتریان	۰/۲۳۶	۰/۴۲۶	۰/۴۱۵	۰/۶۵۴	۰/۵۲۲	۰/۸۶۷	
بهبود نتایج برای صنعت	۰/۲۸۷	۰/۳۹۸	۰/۴۲۹	۰/۲۸۹	۰/۴۸۷	۰/۲۹۹	۰/۹۷۲

بارهای عاملی مدل اندازه‌گیری برای بافت، محتوا و ابعاد آنها در زنجیره تأمین مالی و نتایج با استفاده از نرم افزار Smart PLS3 محاسبه شد که در شکل (۳)، تخمین ضرایب استاندارد فرضیه های اصلی پژوهش نشان داده شده است لذا با توجه به نتایج بدست آمده تمامی ضرایب در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار می‌باشند و نتایج بدست آمده از محاسبه بارهای عاملی نشان دهنده روایی بالایی مدل است.

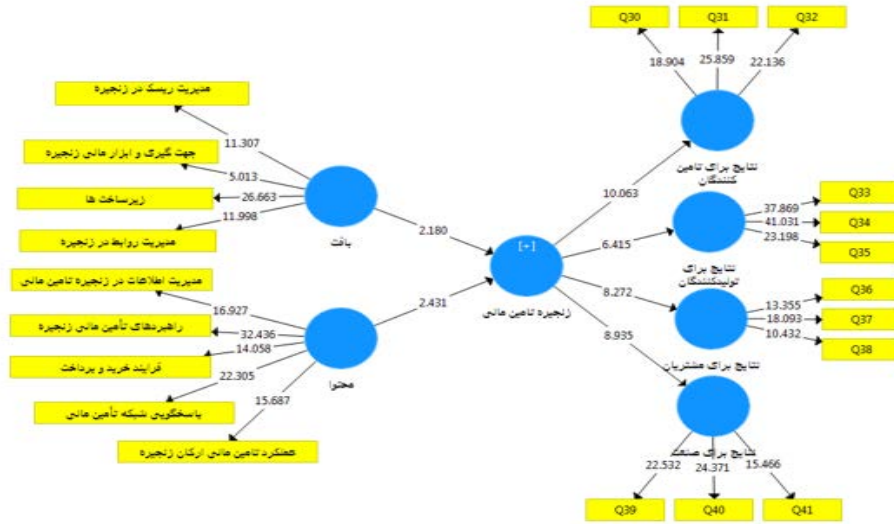

شکل ۳. مدل پژوهش در حالت تخمین ضرایب استاندارد برای فرضیه های اصلی

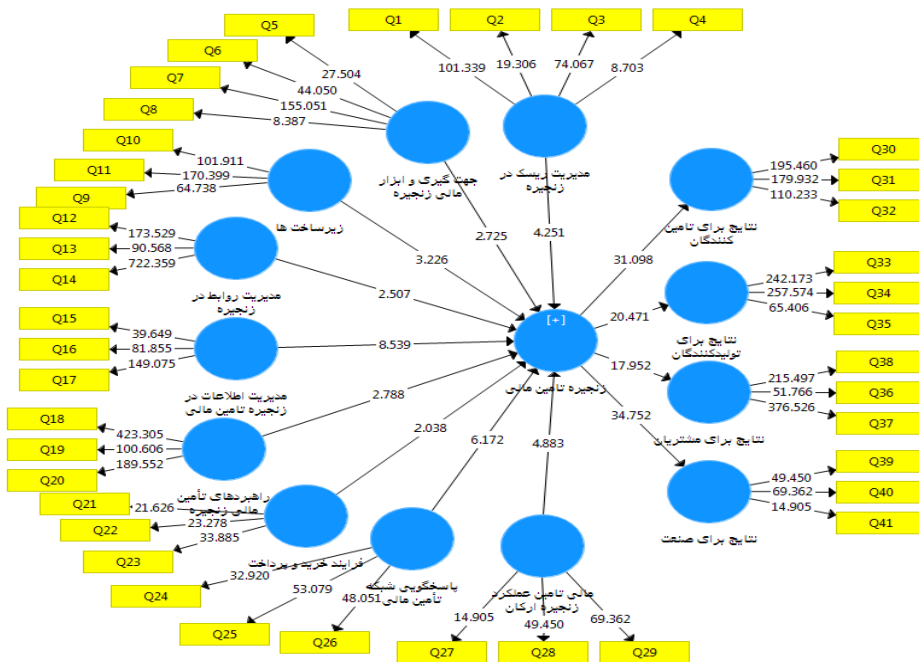

شکل ۴. مدل پژوهش در حالت تخمین ضرایب استاندارد برای فرضیه های فرعی

شکل (۴)، تخمین ضرایب استاندارد در فرضیه های فرعی و مدل های پژوهش را در حالت معناداری ضرایب (t-value) نشان می دهد. این مدل در واقع تمامی بارهای عاملی و معادلات ساختاری (ضرایب مسیر) را با استفاده از آماره t، آزمون می کند. لذا با توجه فرضیه های پژوهش، طبق این مدل ضریب مسیر و بار عاملی در سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار می باشد و نتایج آزمون t نیز نشان داد که تمامی بارهای عاملی در سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار هستند همچنین در شکل (۵)، ضرایب معناداری فرضیه های اصلی و شکل (۶)، ضرایب معناداری فرضیه های فرعی مدل نشان داده شده است.

شکل ۵ ضرایب معناداری فرضیه های اصلی در مدل

شکل (۶) ضرایب معناداری فرضیه های فرعی

نتایج آزمون فرضیه ها

خلاصه نتایج بدست آمده از فرضیه های پژوهش در جدول (۴) بیان می شود.

جدول ۴. خلاصه نتایج آزمون فرضیه های پژوهش

نتیجه فرضیه	آماره t	ضریب مسیر (β)	فرضیه تحقیق
فرضیه اصلی اول			
تایید	۲/۱۸۰	۰/۳۱۱	بافت ← تحقق بهبود عملکرد زنجیره تأمین مالی در صنعت لوازم خانگی
فرضیه های فرعی			
تایید	۴/۲۵۱	۰/۱۰۲	مدیریت ریسک در زنجیره ← تحقق بهبود عملکرد زنجیره تأمین مالی در صنعت لوازم خانگی
تایید	۲/۷۲۵	۰/۱۱۵	جهت گیری و ابزار مالی زنجیره ← تحقق بهبود عملکرد زنجیره تأمین مالی در صنعت لوازم خانگی
تایید	۳/۲۲۶	۰/۳۰۰	زیرساخت ها ← تحقق بهبود عملکرد زنجیره تأمین مالی در صنعت لوازم خانگی
تایید	۲/۵۰۷	۰/۱۳۵	مدیریت روابط در زنجیره ← تحقق بهبود عملکرد زنجیره تأمین مالی در صنعت لوازم خانگی
فرضیه اصلی دوم			
تایید	۲/۴۳۱	۰/۳۹۳	محتوا ← تحقق بهبود عملکرد زنجیره تأمین مالی در صنعت لوازم خانگی
فرضیه های فرعی			
تایید	۸/۵۳۹	۰/۰۳۵	مدیریت اطلاعات در زنجیره تأمین مالی ← تحقق بهبود عملکرد زنجیره تأمین مالی در صنعت لوازم خانگی
تایید	۲/۷۸۸	۰/۱۳۴	راهبردهای تأمین مالی زنجیره ← تحقق بهبود عملکرد زنجیره تأمین مالی در صنعت لوازم خانگی
تایید	۲/۰۳۸	۰/۲۰۲	فرآیند خرید و پرداخت ← تحقق بهبود عملکرد زنجیره تأمین مالی در صنعت لوازم خانگی
تایید	۶/۱۷۲	۰/۱۰۸	پاسخگویی شبکه تأمین مالی ← تحقق بهبود عملکرد زنجیره تأمین مالی در صنعت لوازم خانگی

تایید	۴/۸۸۳	۰/۱۰۳	عملکرد تأمین مالی ارکان زنجیره ← تحقق بهبود عملکرد زنجیره تأمین مالی در صنعت لوازم خانگی
فرضیه های اصلی سوم تا ششم			
تایید	۱۰/۰۶۳	۰/۶۶۶	بهبود عملکرد زنجیره تأمین مالی ← نتایج برای تأمین کنندگان در صنعت لوازم خانگی
تایید	۶/۴۱۵	۰/۵۴۰	بهبود عملکرد زنجیره تأمین مالی ← نتایج برای تولید کنندگان در صنعت لوازم خانگی
تایید	۸/۲۷۲	۰/۶۳۵	بهبود عملکرد زنجیره تأمین مالی ← نتایج برای مشتریان در صنعت لوازم خانگی
تایید	۸/۹۳۵	۰/۶۰۸	بهبود عملکرد زنجیره تأمین مالی ← نتایج برای صنعت لوازم خانگی

بحث و نتیجه گیری

برای تعیین مؤلفه های مؤثر بر بهبود عملکرد زنجیره تأمین با رویکرد مالی در صنعت لوازم خانگی بر اساس نتایج به دست آمده با روش تحلیل مضمون ۱۳ مضمون فراگیر شناسایی شدند که از این تعداد چهار مضمون فراگیر مربوط به الزامات زمینه‌ای (بافت)، پنج مضمون فراگیر مربوط به راهبردها، فرآیندها و کارکردهای زنجیره تأمین مالی (محتوا)، و چهار مضمون فراگیر هم به نتایج زنجیره تأمین مالی مرتبط هستند. این مضامین فراگیر ذیل سه بعد اصلی سه بعد اصلی بافت، محتوا و نتایج قرار گرفتند که شرح هر یک از آنها به شرح ذیل است:

(۱) مولفه‌های بافت زنجیره تأمین مالی شامل ابعاد زمینه‌ای است که به بهبود عملکرد زنجیره تأمین مالی کمک می‌کند و از طریق ایجاد ارتباط و هماهنگی بین عوامل مختلف زنجیره تأمین صورت می‌گیرد. این مولفه‌ها می‌توانند بهبود عملکرد زنجیره تأمین را به شکل زیر تسهیل کنند:

- مدیریت روابط در زنجیره تأمین مالی: ایجاد روابط قوی و همکاری مؤثر بین اعضای زنجیره تأمین مالی، می‌تواند به افزایش انعطاف‌پذیری، کاهش ریسک‌ها و بهبود عملکرد کلی زنجیره تأمین کمک کند.

- مدیریت ریسک در زنجیره تأمین مالی: شناسایی، ارزیابی و مدیریت بهینه ریسک‌های مالی در زنجیره تأمین، می‌تواند به کاهش نوسانات مالی، بهبود پایداری مالی و افزایش اعتماد بین اعضای زنجیره تأمین منجر شود.

- زیرساخت‌ها و جهت‌گیری و ابزارهای مالی زنجیره تأمین مالی: ایجاد زیرساخت‌های مناسب، انتخاب جهت‌گیری صحیح و استفاده از ابزارهای مالی مناسب، می‌تواند به بهبود فرآیندها، بهینه‌سازی هزینه‌ها و افزایش کارایی در زنجیره تأمین مالی کمک کند. بنابراین از طریق ایجاد هماهنگی، افزایش انعطاف‌پذیری و کاهش ریسک‌ها، مؤلفه‌های بافت زنجیره تأمین مالی می‌توانند به بهبود عملکرد کلی زنجیره تأمین و افزایش کارایی و پایداری در صنعت کمک کنند. همچنین این مؤلفه به جهت‌گیری سازمان و آن دسته از عوامل نزدیک به تأمین مالی زنجیره تأمین می‌شود که بر اقدامات، رویه‌ها و راهبردهای زنجیره تأمین مالی اثر گذارند، اشاره دارد. این یافته با حاصل مطالعات ضیا و همکاران (۲۰۲۱)، بال و پاولیکا (۲۰۲۱)، لی (۲۰۲۱)، دکرز و همکاران (۲۰۲۰)، کوهی زاده و همکاران (۲۰۲۰)، کانیا تو و همکاران (۲۰۱۹)، اسمعیلی پور و همکاران (۱۴۰۱)، امین ناصری و همکاران (۱۴۰۰)، فرهادی و فائض (۱۳۹۸)، باورصاد و همکاران (۱۳۹۷)، محمدی و نجفی (۱۳۹۴)، همخوانی دارد.

۲) مؤلفه‌های محتوایی زنجیره تأمین مالی، که شامل اقدامات، فعالیت‌ها و راهبردهایی است که بر تحقق اهداف زنجیره تأمین متمرکز بوده و از طریق ایجاد ارتباط و هماهنگی بین عوامل مختلف زنجیره تأمین به بهبود عملکرد زنجیره تأمین کمک می‌کند. این مؤلفه‌ها می‌توانند بهبود عملکرد زنجیره تأمین را به شکل زیر تسهیل کنند:

- مدیریت اطلاعات در زنجیره تأمین مالی: ایجاد سیستم‌های اطلاعاتی قوی و موثر در زنجیره تأمین مالی، می‌تواند به بهبود ارتباطات، افزایش شفافیت و بهبود تصمیم‌گیری در زنجیره تأمین کمک کند.

- راهبردهای تأمین مالی زنجیره: انتخاب و اجرای راهبردهای مناسب برای تأمین مالی در زنجیره، می‌تواند به بهبود کارایی، کاهش هزینه‌ها و افزایش سودآوری در زنجیره تأمین منجر شود.

- فرآیند خرید و پرداخت در زنجیره تأمین مالی: بهبود فرآیندهای خرید و پرداخت در زنجیره تأمین مالی، می‌تواند به کاهش زمان و هزینه‌ها، بهبود نقدینگی و بهبود روابط تجاری کمک کند.

- پاسخگویی شبکه تأمین مالی: ایجاد سیستم‌های پاسخگویی مناسب در زنجیره تأمین مالی، می‌تواند به بهبود انعطاف‌پذیری، کاهش ریسک‌ها و بهبود تعاملات بین اعضای زنجیره تأمین کمک کند.

- عملکرد تأمین مالی ارکان زنجیره: ارزیابی و بهبود عملکرد مالی ارکان مختلف زنجیره تأمین، می‌تواند به بهبود کارایی، بهینه‌سازی هزینه‌ها و افزایش سودآوری در زنجیره تأمین مالی کمک کند. بنابراین از طریق بهبود ارتباطات، افزایش شفافیت، بهینه‌سازی فرآیندها و کاهش هزینه‌ها، مؤلفه‌های محتوایی زنجیره تأمین مالی می‌توانند به بهبود عملکرد کلی زنجیره تأمین و افزایش کارایی و پایداری در صنعت کمک کنند. بطور کلی مؤلفه‌ی محتوایی به راهبردها، فرآیندها و کارکردهای زنجیره تأمین مالی اشاره دارد و مشتمل بر آن دسته از اقدامات، فعالیت‌ها و راهبردهایی زنجیره تأمین مالی است که بر تحقق اهداف زنجیره تأمین متمرکز است. این یافته با نتایج مطالعات بال و پاولیکا (۲۰۲۱)، لام ویو و همکاران (۲۰۲۰)، دکرز و همکاران (۲۰۲۰)، تسنگ (۲۰۱۹)، کانیاتو و همکاران (۲۰۱۹)، وحدان و امام (۲۰۱۷)، جانسون (۲۰۱۶)، کانگ، (۲۰۱۴)، هافمن (۲۰۰۵)، باورصاد و همکاران (۱۳۹۷)، سیفی (۱۳۹۵)، محمدی و نجفی (۱۳۹۴)، مطابقت دارد.

۳) مؤلفه‌ی نتایج زنجیره تأمین مالی به نتایج پیامدهای اقدامات زنجیره تأمین مالی برای ذی‌نفعان و ارکان آن یعنی تأمین‌کنندگان، تولیدکنندگان، مشتریان و صنعت اشاره دارد. مؤلفه‌های نتایج زنجیره تأمین مالی نیز می‌توانند به بهبود عملکرد زنجیره تأمین کمک کنند. این مؤلفه‌ها شامل اقدامات و فعالیت‌هایی هستند که به دستیابی به نتایج مطلوب و موثر در زنجیره تأمین مالی کمک می‌کنند. به عبارت دیگر، این مؤلفه نشان می‌دهد که چگونه تصمیمات مالی در زنجیره تأمین می‌تواند تأثیرگذار بر عملکرد و نتایج نهایی ذی‌نفعان مختلف این زنجیره باشد. این تأثیرات می‌تواند شامل بهبود عملکرد، افزایش سودآوری، افزایش اعتماد و پایداری زنجیره تأمین و ایجاد ارزش افزوده برای تمامی ارکان زنجیره تأمین باشد.

نتایج این پژوهش مبین آن است که عوامل مالی و تولیدی مکمل یکدیگر در زنجیره تأمین به شمار می‌روند لذا شناسایی و بکارگیری تمامی مؤلفه‌های راهبردی ذکر شده علاوه بر نقش بسزایی که در توسعه و پایداری زنجیره تأمین ایفا می‌نماید موجب ارتباطات و همبستگی قوی نیز بین عوامل تولید و عوامل مالی در زنجیره تأمین به منظور هم‌افزایی و ارزش آفرینی در عرصه رقابت می‌گردد. بنابراین با توجه به جایگاه مناسبی که این صنعت از نظر ایجاد اشتغال و ارزش آفرینی در اقتصاد کشور دارد بکارگیری و استفاده صحیح و بهینه از مضامین مؤلفه‌های بافت، محتوا و نتایج در زنجیره تأمین صنعت مذکور بسیار حائز اهمیت است و این از جنبه‌های نوآوری پژوهش حاضر است چراکه تاکنون این مؤلفه‌ها جهت ارتقاء راهبردی در بهبود عملکرد زنجیره تأمین در این صنعت شناسایی و بصورت مدل ارائه نشده است. در این راستا به منظور توسعه و بهبود مستمر و شکوفایی‌های بیشتر در این صنعت به امور اجرایی و پژوهشگران پیشنهادهای عملیاتی و کاربردی ارائه می‌شود:

در شرایط کنونی این صنعت با مشکلات مختلفی رو به رو است؛ از عدم بودجه مناسب و تأمین مالی زنجیره تأمین گرفته تا اقتصاد دستوری و ثابت نگه داشتن سطح قیمت‌ها و گران شدن هزینه حمل و نقل و دستمزد نیروی کار و بالا رفتن نرخ ارز و از سوی دیگر،

وجود تحریم های ظالمانه، ممنوعیت واردات برندهای خارجی لوازم خانگی به کشور، ایجاد فضای رقابتی و عدم سرمایه گذاری مناسب را از این صنعت سلب کرده است. چرا که موضوع رقابت پذیری در صنایع بویژه در صنعت لوازم خانگی بسیار حائز اهمیت بوده و در این راستا به منظور رونق و جهش تولید و دستیابی به این مهم اقدامات لازم در بکارگیری مولفه های راهبردی تأمین مالی در زنجیره تأمین صنعت لوازم خانگی ضروری است.

اعتبار نتایج

نتایج بدست آمده در تحقیق بخاطر داشتن شرایط زیر دارای اعتبار است:

- ۱- مؤلفه های زنجیره تأمین مالی از روش تحلیل مضمون از منابع معتبر و مرتبط با موضوع استخراج شده اند.
- ۲- نتایج حاصل از مطالعات میدانی در بخش کمی با استفاده از روش تحلیل عاملی تأییدی و معادلات ساختاری برگرفته از نظرات مدیران متخصص در صنعت لوازم خانگی بوده و مدل بدست آمده دارای برازش قابل قبول است.
- ۳- میزان پایایی مرکب (CR) در تعیین ضرایب تأثیر بالای ۰/۷ می باشد و مقادیر بدست آمده در AVE نیز برای تمام متغیرهای پژوهش بیشتر از ۰/۵ می باشد که نشان از تأیید روایی همگرا است. مقادیر جذر AVE از مقادیر همبستگی آن متغیر با سایر متغیرها بزرگتر می باشد لذا روایی واگرا نیز تأیید شده و دارای اعتبار است.

محدودیت ها و پیشنهادات

نتایج این تحقیق محدود به صنایع لوازم خانگی است، تحقیقات آتی می توانند با مطالعات مقایسه ای در صنایع مختلف و شناسایی و تعیین مؤلفه ها، نتایج را با نتایج این تحقیق مقایسه کرده و ضمن ارائه دسته بندی از مؤلفه ها و شاخص های مؤثر در زنجیره تأمین مالی برای هر صنعت تفاوت ها و شباهت های بین آنها را ارزیابی کنند. همچنین محققان آتی می توانند

با ارائه الگوها و روش‌های مؤثر در زنجیره تأمین مالی با بکارگیری مؤلفه‌ها و شاخص‌های مؤثر به توسعه دانش در این حوزه کمک کنند. نتایج این تحقیق محدود به تأثیرات عوامل داخلی زنجیره تأمین مالی است و عوامل خارجی و کلان مؤثر بر زنجیره مورد بررسی قرار نگرفته‌است. تحقیقات آتی می‌توانند تأثیرات عوامل خارجی و کلان مانند تغییرات اقتصادی و سیاسی، تحریم و شوک‌های مالی مؤثر بر زنجیره تأمین مالی مورد مطالعه قرار دهند و با ارائه ساختار تأثیرات و مدل‌های مرتبط به درک عمیق‌تر از چالش‌ها و فرصت‌های موجود در زنجیره تأمین مالی کمک نمایند.

تعارض و منافع

تعارض و منافی وجود ندارد.

ORCID

Mohammad Ali Razaghi Heris <https://orcid.org/0000-0003-1570-4521>

Habibullah Javanmard <https://orcid.org/0000-0002-9045-3606>

Iraj Nouri <https://orcid.org/0000-0002-1639-4687>

منابع فارسی

۱. اسمعیلی پور ماسوله، الهام، ابوجعفری، روح اله، افشاری مفرد، مسعود. (۱۴۰۱). شناسایی ابزارهای تأمین مالی نظام تولید خودرو مبتنی بر تحلیل زنجیره ارزش صنعت. سیاست علم و فناوری. <https://doi.org/10.22034/jstp.2022.13922>. ۱-۲۲. ص ۱۵(۱)
۲. امین ناصری، فاطمه، خردیار، سینا، امین طهماسبی، حمزه و چیرانی، ابراهیم. (۱۴۰۰). مدل سازی دینامیکی زنجیره تأمین پایدار از دیدگاه مالی: رویکرد پویاشناسی سیستم. فصلنامه علمی پژوهشی دانش سرمایه (۴۰)، ۱۰، ص ۷۹-۱۰۴.
۳. باورصاد، بلقیس، رحیمی؛ فرج اله و سرداری کرمانی، سیمین. (۱۳۹۷). بررسی تأثیر اقدامات مدیریت زنجیره تأمین بر عملکرد مالی (مورد مطالعه: شرکت های تولیدی بزرگ استان خوزستان). نشریه علمی- پژوهشی کاوش های مدیریت بازرگانی، سال دهم، شماره بیستم، ص ۱-۲۶. <https://doi.org/10.29252/bar.2019.1318>
۴. سیفی، حمیده. (۱۳۹۵). ارزیابی عوامل موثر بر بهبود عملکرد مدیریت زنجیره تامین با استفاده از فرایند تحلیل سلسله مراتبی در صنایع غذایی. مدیریت زنجیره ارزش، دوره ۱، شماره ۲، تابستان.
۵. فتح اله، مهدی و نجفی، مهدی. (۱۳۹۵). توسعه الگوی مدیریت مالی زنجیره تأمین و تأمین مالی زنجیره ای. نشریه پژوهش های مهندسی صنایع در سیستم ها تولید، سال چهارم، شماره نهم، ص ۲۷۰-۲۵۷. <https://doi.org/10.22084/ier.2017.11472.1562>
۶. فتحی، سعید و نجفیان، مریم. (۱۳۹۲). مطالعه ای مروری در مورد جایگاه تأمین مالی در مطالعات پیش بینی ورشکستگی. ششمین کنفرانس توسعه نظام تامین مالی در ایران، تهران.
۷. فرهادی، فرهاد و فائض، علی. (۱۳۹۸). شناسایی و اولویت بندی عوامل موثر بر ارزیابی مدیریت زنجیره تأمین مالی (FSFM) با استفاده از رویکرد آمیخته در صنایع تولیدی. فصلنامه مدیریت راهبردی در سیستم های صنعتی (مدیریت صنعتی سابق)، دوره ۱۴، شماره ۵۰، ص ۱۴۸-۱۵۹.

۸. فوکردی، رحیم، طلاوری، زینب. (۱۴۰۰). بهینه‌سازی جریان وجوه نقد در زنجیره تأمین دارو: رویکرد ریسک تأمین. چشم‌انداز مدیریت صنعتی (۱) ۱۱ ص ۱۴۵-۱۱۷.
<https://doi.org/10.52547/jimp.11.1.117>
۹. محمدی، فاطمه، نجفی، امیر. (۱۳۹۴). بررسی عملکرد مدیریت مالی زنجیره تأمین و نقش آن در بهبود سرمایه در گردش و نقدینگی. اولین کنفرانس بین‌المللی حسابداری، مدیریت و اقتصاد.

References

10. Ball, M., Pawlicka, K. (2021). Supply chain finance and Challenges of Modern Supply chains. *LogForum* 17 (1), pp. 71-82. <http://dx.doi.org/10.17270/J.LOG.2021.525>
11. Caniato, F., Henke, M., & Zsidisin, G. A. (2019). Supply chain finance: historical foundations, current research, future developments. *Journal of Purchasing and Supply Management*, 25(2), (2019): 99–104. <http://dx.doi.org/10.1016/j.pursup.2019.02.002>
12. Carter C.R., Rogers D.S., Choi T.Y. (2015). Toward the Theory of the Supply Chain. *Journal of Supply Chain Management* 51(2), pp. 89–97. doi: 10.1111/jscm.12073
13. Dekkers, R., Boer de, Gelsomino, C L.M Goeij; de; ZhouS Q SinclairV. Souter. (2020). Evaluating theoretical conceptualisations for supply chain and finance integration: A Scottish focus group. *International Journal of Production Economics*. s 220, 107451. <https://doi.org/10.1016/j.ijpe.2019.07.024>
14. Dimitrov, B. (2019). How Walmart And Others Are Riding a Blockchain Wave to Supply Chain Paradise. *Forbes*, <https://www.forbes.com/sites/bisedimitrov/2019/12/05/how-walmart-and-others-are-riding-a-blockchain-wave-to-supply-chain-paradise/>, dostep: 24.05.2020.
15. Gomm, M.L. (2010). Supply chain finance: applying finance theory to supply chain management to enhance finance in supply chains. *International Journal of Logistics: Research and Applications*, 13(2), pp. 133-142. <http://doi.org/10.1080/13675560903555167>.
16. Hofmann, E. (2005). Supply chain finance: some conceptual insights. *Beiträge Zu Beschaffung Und Logistik*, pp. 203–214. http://dx.doi.org/10.1007/978-3-322-82165-2_16
17. Jansen J. H. (2016). Supply Chain Finance. Is SCF ready to be applied in SMEs? Article in *Vestnik* · December., 4(1), pp. 6-15.
18. Kang, S.B.; Moon. T.S. (2015). Impact of Organizational Competence on Supply Chain Performance through Supply Chain Collaboration,

Indian Journal of Science and Technology, volume 8(12). pp.1-10
<http://dx.doi.org/10.17485/ijst/2015/v8i12/68356>

19. Kouhizadeh, M., Saberi S., Sarkis J. (2020). Blockchain technology and the sustainable supply chain: Theoretically exploring adoption barriers, *International Journal of Production Economics*, 231, 107831, <https://doi.org/10.1016/j.ijpe.2020.107831>
20. Lam Vu Trong, Duy Nhien Nguyen, Tuan Anh Luong, Thi Thanh Xuan Nguyen, Thi Thai Thuy Nguyen, Thi Diep Uyen Doan. (202۲). The impact of supply chain financing on SMEs performance in Global supply chain. *Uncertain Supply Chain Management*, 10(1), pp. 255-270. doi:10.5267/j.uscm.2021.9.003
21. Lee, R. (2021). The Effect of Supply Chain Management Strategy on Operational and Financial Performance. *Journals Sustainability*, 13, 5138. <https://doi.org/10.3390/su13095138>.
22. Li, le and kanwivat, somrer. (2022). SME Credit financing in commercial banks talking china merchants bank as an example. *Santapol College Academic Journal*; Vol.8 No.2 July – December, SME.
23. Tseng M.-L., Lim M. K., Wu K.-J. (2019). Improving the benefits and costs on sustainable supply chain finance under uncertainty. *International Journal of Production Economics*, 218, pp. 308–321. <http://doi.org/10.1016/j.ijpe.2019.06.017>.
24. Wahdan M. A, & Emam, M.A. (2017). The Impact of Supply Chain Management on Financial Performance and Responsibility Accounting: Agribusiness Case from Egypt. *Accounting and Finance Research*, Vol. 6, No. 2. <https://doi.org/10.5430/afr.v6n2p136>
25. Zia Mujtaba; Bond Philip; Green, Jr. Kenneth; Zhao Limount. (2021). Supply Chain Finance: Impact on Supply Chain Competency and Organizational Performance. *Advances in business research*, Volume 11, pp. 41-59.

References [In Persian]

1. Amin Naseri, F., Khurdiar, S., Amin Tahmasabi, H., and Chirani, I. (2022). Dynamic modeling of sustainable supply chains from a financial perspective: a system dynamics approach. *Danesh Capital Research Quarterly* (40) 10, pp. 79-104.
2. Bavarsad, B., Rahimi, F., and Sardari Kermani, S. (2019). Investigating the effect of supply chain management measures on financial performance (case study: large manufacturing companies in Khuzestan province). *Scientific-Research Journal of Commercial Management Explorations*, 10th year, 20th issue, pp. 1-26. <https://doi.org/10.29252/bar.2019.1318>
3. Farhadi, F., and Faiz, A. (2020). Identifying and prioritizing factors affecting the evaluation of financial supply chain management (FSFM).

Using a mixed approach in manufacturing industries. Quarterly magazine of strategic management in industrial systems (former industrial management), volume 14, number 50, pp. 148-159.

4. Fathi, S., and Najafian, M. (2014). A review study on the place of financing in bankruptcy forecasting studies. The 6th conference on the development of financing system in Iran, Tehran.
5. Fathullah, M., and Najafi, M. (2016). Development of supply chain financial management model and chain financing. Journal of industrial engineering research in production systems, fourth year, ninth issue, pp. 257-270. <https://doi.org/10.22084/ier.2017.11472.1562>
6. Fukardi, R., Talavari, Z. (2021). Cash flow optimization in drug supply chain: supply risk approach. Industrial Management Perspective (1) 11. pp. 117-145. <https://doi.org/10.52547/jimp.11.1.117>
7. Ismailipour Masouleh, E., Abu Jafari, R., Afshari Mofard, M. (2022). Identifying the means of financing the car production system based on the industry value chain analysis. Science and technology policy. (1) 15, pp. 1-22. <https://doi.org/10.22034/jstp.2022.13922>
8. Mohammadi, F., Najafi, A. (2015). Investigating the performance of supply chain financial management and its role in improving working capital and liquidity. The first international conference on accounting, management and economics.
9. Seifi, H. (2016). Evaluation of factors affecting the improvement of supply chain management performance using hierarchical analysis process in food industry. Management of Zanhirah Vait, period 1, number 2, summer.